

AS "Latvijas valsts meži"

Stādīšanas, sēšanas un papildināšanas instrukcija

Versija 1.4.

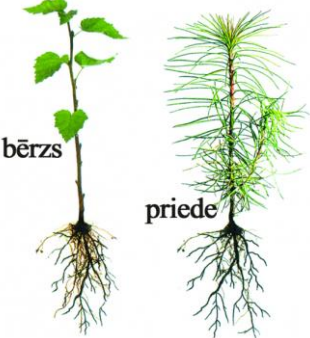

Priekšvārds

Augstvērtīgas un kvalitatīvas mežaudzes – tāds ir AS “Latvijas valsts meži” mērķis meža atjaunošanā. Tas sasniedzams, mērķtiecīgi lietojot ekonomiski pamatotas un praksē pārbaudītas metodes: meža stādīšanu un sēšanu, kā arī dabisko meža atjaunošanu. Stādīšana ir visbiežāk izmantotā atjaunošanas metode – to iespējams piemērot gandrīz visiem meža augšanas apstākļu tiem. Pareizi un kvalitatīvi veikta stādīšana ir droša meža atjaunošanas metode, kas koku stādiem garantē optimālus augšanas apstākļus. Sēšana ir meža atjaunošanas metode, kas sekmīgi lietojama nabadzīgos augšanas apstākļos, kur jaunos sējeņus neapdraud konkurējošie lakstaugi. Papildināšana ir atjaunoto, ieaudzēto vai dabiski apmežoto platību papildināšana ar atjaunojamo (pieļaujamo) koku sugu stādiem līdz uzņēmumā noteiktajam koku skaitam platības vienībā.

Saturs

1. Meža reproduktīvā materiāla veidi
2. Stādu saņemšana
3. Transportēšana un uzglabāšana līdz stādīšanai
4. Stādīšana
5. Sēšana
6. Papildināšana
7. Uzmanību – stādus apstrādā ar insekticīdiem!

1. Meža reproduktīvā materiāla veidi

<p>Sēklas- koku sēklas, kas ievāktas no augošiem vai nozāgātiem sēklu kokiem</p> <p>Priekšrocības:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ viegli nogādāt grūti pieejamās vietās <p>Trūkumi:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ risks, ka atjaunošana nebūs sekmīga	
<p>Kailsakņi- stādi ar vaļēju sakņu sistēmu, kas nav speciāli veidota</p> <p>Priekšrocības:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ iespēja novērtēt visas auga daļas- to izskatu, parametrus, bojājumus <p>Trūkumi:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ liels sakņu iežūšanas risks➤ ierobežots stādīšanas laiks	
<p>Kailsakņi ar uzlabotu sakņu sistēmu- stādi ar vaļēju, vertikāli orientētu, kompaktu sakņu sistēmu (sakņu kamolu).</p> <p>Priekšrocības:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ samazinātas sakņu iežūšanas iespējas➤ labs stādu ieaugšanas potenciāls➤ samazinātas kopšanas izmaksas stādu augšanas pirmajā gadā <p>Trūkumi:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ apgrūtināta stādīšana labi attīstītā sakņu kamola dēļ➤ ierobežots stādīšanas laiks	

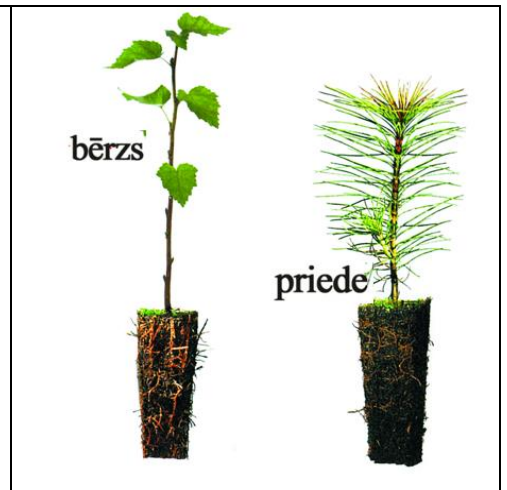
Ietvarstādi- stādi ar slēgtu, vertikāli orientētu, kompaktu sakņu sistēmu, kas ietverta augsnes (kūdras) substrātā

Priekšrocības:

- stādīšanas periods ir gandrīz viss veģetācijas periods
- stādīšanas tehnoloģija kāpina darba ražīgumu mežā
- stādīšana veicama ērti un kvalitatīvi
- pārvadāšanas un izstādīšanas procesā stādi neiežūst
- pirmajā augšanas gadā nepieciešamās barības vielas stādam jau ir daļēji nodrošinātas, tādējādi veicinot straujāku augšanu

Trūkumi:

- lielāks laika un finanšu resursu patēriņš, stādus transportējot un nogādājot stādīšanas vietā

2. Stādu saņemšana

Kokaudzētavā saņemot stādus, jāpārbauda

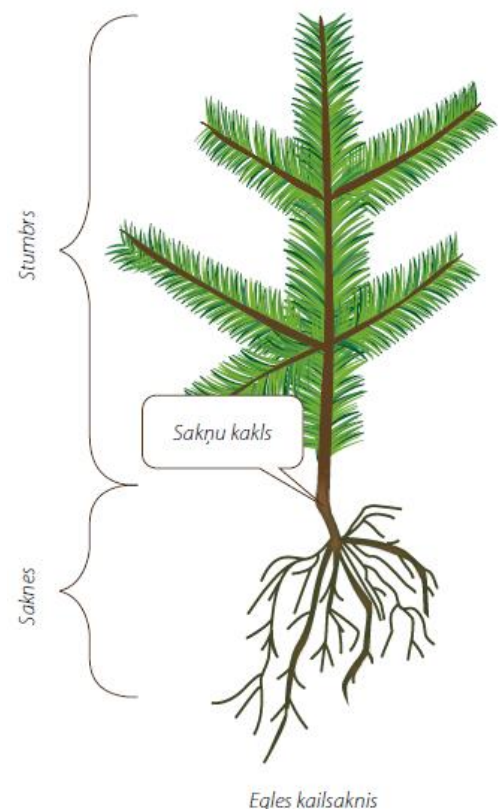
• **Stādu izcelsmes atbilstība -**

vai iekšējās kustības pavadzīmē minētais atbilst informācijai uz meža reproduktīvā materiāla iepakojuma etiķetes.

• **Stādu atbilstība šādām kvalitātes prasībām:**

- virszemes daļas un sakņu sistēmas garuma attiecība ir no 2:1 līdz 3:1;
- ietvarstādu substrāts ir mitrs;
- stumbrs ir taisns, ar izteiktu centrālo dzinumu;
- nav mehānisku virszemes daļas un sakņu sistēmas bojājumu;
- nav redzamu slimību un sala izraisītu bojājumu;
- pietiekami stādu minimālie izmēri (skat. tabulu).

Koku suga	Virszemes daļas garums (cm)	Minimālais sakņu kakla caurmērs (mm)	± novirze (mm)
Priede ietvarstāds	7 – 10	2	-
Priede ietvarstāds	10 – 20	3	1
Priede kailsaknis	10 - 20	3	1
Egle ietvarstāds	20 – 40	3	1
Egle kailsaknis	20 – 40	4	1
	41 - 50	6	1
Egles kailsakņi ar uzlaboto sakņu sistēmu	20 – 40	4	1
	41 - 50	6	1
Bērzs, melnalksnis ietvarstādi	25 – 40	3	1
	41 – 60	4	1
Bērzs, melnalksnis kailsakņi ar uzlaboto sakņu sistēmu	30 – 60	4	1
	61 – 100	6	1
Hibrīdapse ietvarstādi	41 – 60	4	1
	61 – 80	6	1
Ozols kailsaknis	30 – 60	6	1
	61 – 90	8	1
	91 – 100	10	1

Kailsaknis ar nekvalitatīvu sakņu sistēmu

Stāds bez izteikta centrālā dzinuma

Iekaltēts ietvarstāds

3. Transportēšana un uzglabāšana līdz stādīšanai

Transportēšana

Gatavojot transportēšanai kailsakņus un kailsakņus ar uzlabotu sakņu sistēmu tos sasien pa vairākiem kopā un ievieto plēves maisos, bet ietvarstādus ievieto kartona kastēs. Šādā veidā sakņu sistēmu pasargā no iekaltēšanas un visas augu daļas no aplaušanas transportēšanas laikā.

Transportēšanas laikā nedrīkst pieļaut:

- sakņu sistēmas apžūšanu;
- stādu mehānisku bojāšanu;
- stādu sakaršanu (ja gaisa t° virs $12 - 15^{\circ} C$, stādus nedrīkst sablīvēt, kraujot maisu virs maisa).

Pagaidu uzglabāšana - ja kailsakņi un kailsakņi ar uzlabotu sakņu sistēmu iesaiņoti maisos:

- Ne ilgāk kā vienu nedēļu stādus var uzglabāt, neizņemtus no maisiem, ja gaisa temperatūra nepārsniedz $+16^{\circ} C$.
- Maisi obligāti novietojami ēnā, vertikāli vai guļus, bet nekādā gadījumā – maisu uz maisa.
- Uzglabājot nodrošināmi tādi apstākļi, lai stādi spētu elpot un neizsustu. Šādā nolūkā maisos izdur caurumus. Pastāvīgi jāpārbauda stādu kvalitāte.
- Ja darbu organizācija un vides apstākļi neļauj stādus glabāt maisos, tos pierok no vēja un saules aizsargātā vietā, vieglā un mitrā augsnē. Pieraktus stādus var glabāt 3 līdz 4 nedēļas.

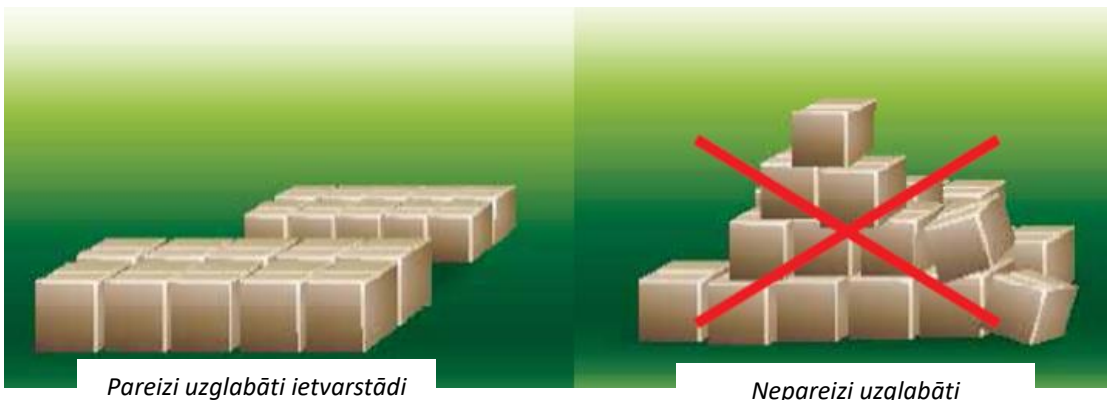
Pareizi uzglabāti kailsakņi

Nepareizi uzglabāti kailsakņi

Sasaldētu ietvarstādu atlaidināšana

- Pirms stādīšanas ietvarstādiem jābūt pilnībā atlaidinātiem. Atlaidināšanai jānotiek lēni – aptuveni divu nedēļu laikā.
- Ietvarstādu kastes nedrīkst atrasties uz paletes. Tās noņemamas un novietojamas tā, lai ar apakšu cieši piekļautos augsnei (grīdas segumam). Ja zem stādu kastēm pūtīs vējš, daļa stādu atkusīs un izžūs ātrāk. Kastu rokturi jāatver.
- Ietvarstādu kastes novieto ēnainā vietā vai pārklāj ar auduma pārsegu.
- Nav pieļaujams kastes novietot vienu virs otras. Starp tām atstājama atstarpe, lai veicinātu ātrāku un vienmērīgāku stādu atkušānu.
- Ja kastēs uzkrājas liekais ūdens, kastu apakšpusē izgriežami caurumi ūdens novadīšanai.
- Atlaidinātie ietvarstādi izstādāmi 14 dienu laikā.

Ietvarstādi (atlaidināti vai nesasaldēti)

- Tūlīt pēc saņemšanas ietvarstādu kastēm atverami rokturi, lai stādiem piekļūtu gaiss.
- Ietvarstādu kastes novietojamas ēnainā vietā vai pārklājamas ar auduma pārsegu.
- Starp ietvarstādu kastu rindām atstājamas atstarpes, lai vajadzības gadījumā pa tām varētu pārvietoties, atverot kastes un veicot stādu laistīšanu.
- Ietvarstādi laistāmi vidēji ik pēc 5-6 dienām tādā mērā, lai, ar roku saspiežot stāda augsnes substrātu, no tā iztecētu 2-3 ūdens piles.
- Ietvarstādi izstādāmi 14 dienu laikā.

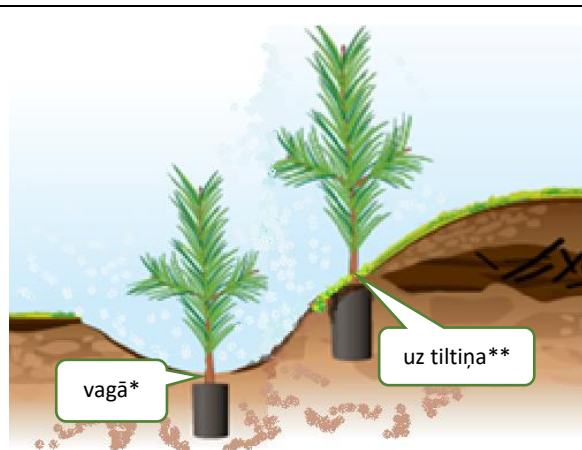
4. Stādīšana

Stādīšanas vietas izvēle

Piemērotas vietas izvēle ir ļoti nozīmīga kociņa turpmākajā attīstībā. Augšanas apstākļi atkarībā no augsnes veida un mitruma atšķiras, tāpēc stādīšanas vietas jāizraugās tā, lai stāda saknes saņemtu optimālu un līdzsvarotu ūdens un skābekļa daudzumu. Stādīšanas vietas pielāgošanu veic, mineralizējot augsni un veidojot nelielus pacēlumus (mineralizētas vagas ar atgāztu velēnu vai pacilas). Darbā izmanto dažādu veidu augsnes sagatavošanas tehniku.

Ja augsne gatavota ar disku arkliem, veidojot **mineratizētu vagu ar atgāztu velēnu**, tad stādīšana veicama šādi:

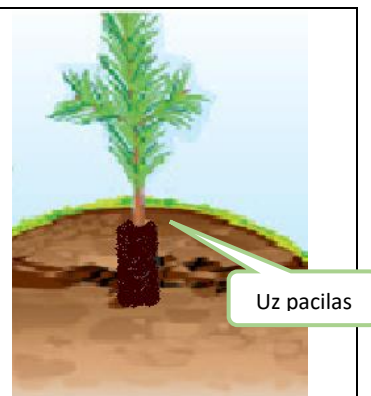
- augsnē ar normālu mitrumu (pēc lietus vai sniega nokušanas neveidojas ilgstošas peļķes) un tai ir viegls mehāniskais sastāvs (smilts un mālsmilts), piemēram, sila, mētrāja, lāna, kā arī damakšņa un vēra augšanas apstākļu tipos, stādvieta izvēlas sagatavotās vagas vidusdaļā (vagas dziļums 5-15 cm);
- mitrās vai smaga mehāniskā sastāva (smilšmāla un māla) augsnēs (slapjainu, āreņu, kūdreņu meža tipos, kā arī damakšņa, vēra un gāršas augšanas apstākļu tipos) stādvieta izvēlas uz sagatavotās vagas "tiltiņa".

*Vagā stāda Sl-sila, Mr-mētrāja, Ln-lāna, Dm-damakšņa, Vr-vēra aušanas apstākļu tipos uz viegla mehāniskā sastāva augsnēm.

** Uz tiltiņa stāda pārējos augšanas apstākļu tipos. Tiltiņš ir vagas slīpās nogāzes augšējā daļa velēnas apakšdaļā.

Ja augsne sagatavota, veidojot **pacilas**, tad stādīšanu veic uz pacilas. Ja pacilā atrodas nepilnīgi sablīvēts zaru slānis, tad stādvieta izvēlas tuvāk pacilas sablīvētajai malai, bet ne tuvāk kā 20-30 cm no tās. Ja no vienas bedrītes veidotas divas pacilas, tad stādi stādāmi uz abām.

Stādu skaita izvēle, vienmērīgs izvietojums

Stādot jāaugās, lai tiktu nodrošināts vienmērīgs stādvieta izvietojums un optimāls savstarpējais attālums joslās. Ir jāievēro Darba uzdevumā norādītais izstādāmais stādu skaits nogabalā, nodrošinot Stādmateriālu tabulā minēto koku skaitu (gab/ha), ja Darba uzdevumā nav norādīts cits skaits (gab/ha). Lai noteiktu koku skaitu uz ha izmanto PL metodi.

Stādmateriālu tabula.

Stādmateriāla veids	Stādu skaits (gab/ha)
Priedes kailsakņi	2600 +/- 100*
Priedes ietvarstādi	2400 +/- 100*
Egle un mīkstie lapu koki, visi stādu veidi	1800 +/- 100*
Cietie lapu koki, visi stādu veidi	1700 +/- 100*

*novirze +/- 100 koki pieļaujama, ja platībā nav iespējams nodrošināt vienmērīgu kociņu izvietojumu (neraksturīgi apstākļi, mitras iepakas u.c)

Vispārējās prasības

- Stādīšanu veic, virzoties pa sagatavoto augsnes joslu.
- Pēc stādīšanas savāc visu iepakojumu (maisos un kartona kastes) un nodod atpakaļ stādu pagaidu uzglabāšanas vietās vai tuvākajā LVM kokaudzētavā.
- Ja iestājies ilgstošs sausuma periods (3-4 nedēļas), stādīšanu pārtrauc.

Kā stādāmi kailsakņi un kailsakņi ar uzlabotu sakņu sistēmu

- Ja kailsakņi vai kailsakņi ar uzlabotu sakņu sistēmu glabāti maisos ilgāk par nedēļu, tie pirms stādīšanas 12 stundas atdzirdināmi ūdenī. Tas nepieciešams, lai stādi uzņemtu mitrumu sākotnējam iesaugšanas procesam.
- Ja nav iespējams izveidot stādīšanas spraugu, kas dziļāka par 25 cm, pirms stādīšanas saīsina saknes, kas garākas par 25 cm. Tas veicams, garākās saknes nocērtot ar asu cirvi vai nogriežot ar nazi (ne īsākas par 20 cm). Nekādā gadījumā nav pieļaujama garāko sakņu apraušana vai satīšana kamolā.

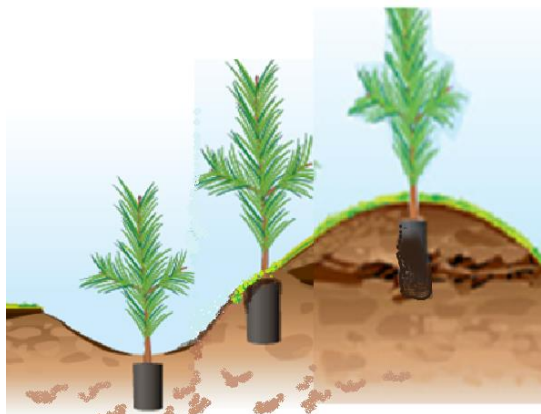

Stādāmā materiāla sagatavošana darbam

- Stādīšanas laikā pārvietojoties pa cirsmu ar stādiem, kas izņemti no maisiem, tiem jābūt ieliktiem spainī vai citā slēgtā traukā. Nav pieļaujama, pat īslaicīga, sakņu sistēmas pakļaušana saules un vēja iedarbībai.
- Izmantojiet tikai atbilstošu stādīšanas inventāru (piemēram, lāpstas asmens nedrīkst būt īsāks par 25 cm).
- Kailsakņi un kailsakņi ar uzlabotu sakņu sistēmu ievietojami izveidotajā stādīšanas spraugā līdz sakņu kaklam, nepieļaujot, ka saknes paliek ārpus tās. Vietās, kur iespējama augsnes nosēšanās vai izkalšana, sakņu kaklam jāatrodas 3-5 cm zem augsnes virskārtas.
- Pēc iestādīšanas augsni ap stādu obligāti piemin, lai sekmētu labāku sakņu kontaktu ar augsni un novērstu gaisa spraugu saglabāšanos. Augsnes piespiešanas brīdī nav pieļaujama stāda mehāniska bojāšana tam uzkāpjot.
- Stādiem jābūt iestādītiem taisni (vertikāli).

Kā stādāmi ietvarstādi

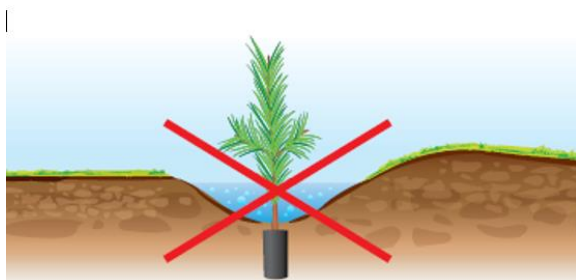
- Aizliegts stādīt kociņus ar sasalušu augsnes substrātu, jo neatkusušas saknes nespēj nodrošināt koka virszemes daļu apgādi ar ūdeni un barības vielām, tāpēc tas var iet bojā.
- Pirms stādīšanas ietvarstāda substrātam jābūt mitram. Ilgstoši uzglabājot, stādus ik pēc 5-6 dienām aplaista. Mitrumu pirms stādīšanas pārbauda, sauējā saspiežot stāda augsnes substrātu. Ja mitrums ir labs, no substrāta iztecēs 2-3 ūdens pīles.
- Stādīšanu veic ar speciāliem stādāmajiem stobriem. Stādāmā stobra diametram jābūt par 15% lielākam nekā ietvarstāda augsnes substrāta (ietvara) diametram.
- Stāda tādā dziļumā, lai minerālaugsne 1-2 cm biežumā nosegtu ietvarstādu augsnes substrātu.
- Vietās, kur iespējama augsnes nosēšanās vai izkalšana, ietvarstāda augsnes substrātam jāatrodas 3-5 cm zem augsnes virskārtas.
- Pēc iestādīšanas augsni ap stādu obligāti piemin, lai sekmētu labāku sakņu (augsnē substrāta) kontaktu ar augsni un novērstu gaisa spraugu saglabāšanos. Augsnes piespiešanas brīdī nav pieļaujama stāda mehāniska bojāšana tam uzkāpjot.
- Ietvarstādam jābūt iestādītiem taisni (vertikāli).

pareizi iestādīti ietvarstādi vagā, uz tiltiņa vai uz pacilas (atkarībā no AAT un augsnes sagatavošanas veida)

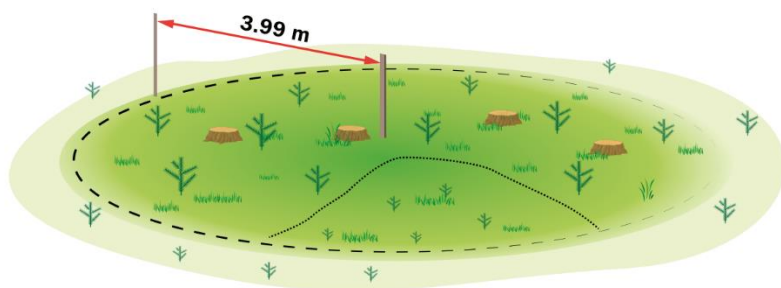
nepareizi iestādīti ietvarstādi – nepietiekami dziļi, slīpi vai uz velēnas, neizdurot cauri nedzīvajai zemesdaļai

Mitros apstākļos vagas dibenā iestādīts koks aizies bojā

Darbu kontrole

Darba izpildes kontrolei, pārbaudot stādvieta izvietojuma vienmērīgumu atjaunojamā platībā, izmantot aplveida parauglaukuma ($R = 3,99 \text{ m} = 50\text{m}^2$) metodi. Uzskaitei veic, izmantojot 3,99 m garu auklu vai kārti. Parauglaukumus novieto nejauši izvēlētās, nogabalam raksturīgās vietās. Auklas vai kārts veidotajā aplveida parauglaukumā saskaita visus iestādītos kociņus un pareizina ar 200. Šādā veidā iegūst iestādīto kociņu vidējo skaitu vienā hektārā.

Piezīme

Stādīšanas pareizību pārbauda, iestādīto kociņu viegli pavelkot uz augšu. Stādam augsnē jāturas stingri. Ja tas viegli nāk ārā, tad stādīšana jāatkārto.

Sēšana ar rokām

Sēšanas vietas izvēle

- Atjaunojot platības sila, mētrāja un lāna augšanas apstākļu tipos, sējvietu izraugās sagatavotās vagas vidusdaļā (vagas dziļums 5-15 cm).

Sēšanas prasības

- Sēšana pieļaujama tikai sagatavotā augsnē.
- Sēklas sēj izklaidus, sagatavotā augsnē, 10-15 cm garā sējvagā, kas ievilkta slīpi ~ 45 grādu leņķī pret vagas malu (lai nodrošinātu dažādu mikroklimatu), uz sablīvētas augsnes pamatnes. Sēklas nosedz ar irdenu 5-10 mm biezu minerālaugsnes kārtu. Sējvagas izvietojumu ik pēc 1,1 m līdz 1,2 m.
- Izsējas norma – 2-4 sēklas vienā sējvietā jeb $\approx 0,350$ kg/ha.

Ejot pa vāgu pēdu mīt nevajag, jo augsne jau ir noblīvējusies. Sēklas ieber vagā ar roku vai dozatoru.

Ar zābaku nedaudz uzrauš sēklām augsni. Sēšanas princips – sēklai jāguļ uz cietas gultas, apsegta ar mīkstu segu!

Sējvietu skaita izvēle

Sējot jācenšas nodrošināt vienmērīgu (4000 gab/ha) sējvietu izvietojumu ar optimālu savstarpējo attālumu joslās (1.1-1.2 m).

5. Papildināšana

Papildināšana – jaunu kociņu stādīšana iznīkušo vietās . To veic sētā vai stādītā platībā, vai jaunaudzēs, kur meža dabiskā atjaunošanās nav notikusi atbilstošā apjomā un kvalitātē.

Papildināšanas prasības

- Papildināšana veicama sagatavoto augsnes joslu virzienā. Platībās, kur augsne nav gatavota, stādvieta izvēlas tur, kur pieļaujamo koku sugu kociņu skaits nav pietiekams.
- Papildināšanai izmanto ietvarstādus vai kailsakņus ar uzlabotu sakņu sistēmu.
- Pēc papildināšanas savācams viss iepakojums (maisi un kartona kastes) un nododams atpakaļ stādu pagaidu uzglabāšanas vietās vai tuvākajā LVM kokaudzētavā.

Kad papildināšanu veic

- platībā, kura nav atzīta par atjaunotu (nesekmīgas mākslīgās vai dabīgās atjaunošanas gadījumā) vai 2 – 4 gadus vecā mežaudzē, kur mērķa sugas koku skaits ir mazāks par (sk.tabulu)

Mērķa suga*	Platība, kura nav atzīta par atjaunotu, gab./ha	2-3 gadus veca mežaudze, gab./ha	4 gadus veca mežaudze, gab./ha
Priede	2000	1500	1300
Egle	1500	1200	1100
Mīkstie lapu koki	1500	1200	1100
Cietie lapu koki	1300	900	800

Piezīme

Papildus *mērķa sugas koku skaitā ieskaita:

priežu mežaudzēs - egles (t.sk. saglabāto paaugu), ja meža tips pieļauj egļu audzēšanu; egļu audzēs - priedes; lapu koku audzēs - egles (t.sk. saglabāto paaugu). Puduros augošus melnalkšņus uzskaita ne vairāk par 4 gab.

Piezīme

Pirms papildināšanas veic agrotehnisko kopšanu, ja konkurējošo lakstaugu, puskrūmu, koku un krūmu atvašu augstums pārsniedz divas trešdaļas no stādu garuma.

- *Plantācijās (ne meža zemes)* koku sugas koku skaits nav pietiekams ja (priedei mazāks par 1000 gab., eglei un lapu kokiem mazāks par 800 gab. vienā hektārā).

6. Uzmanību – stādus apstrādā ar insekticīdiem!

Meža atjaunošanā izmanto stādmateriālu, kas kokaudzētavā apstrādāts ar augu aizsardzības līdzekļiem. Tie var būt insekticīdi vai alternatīvi (videi draudzīgi) augu aizsardzības līdzekļi. Šāda apstrāde nepieciešama, lai ierobežotu iespējamus jaunaudžu kaitēkļu radītos bojājumus, kas bieži vien nodara būtiskus un neatgriezeniskus postījumus. Veicot stādīšanas darbus (stādu pakošana, izkraušana, pārvietošana, stādīšana), nepieciešams lietot aizsargcimdus ar apakšdelmu aizsargiem (garos cimdus vai īsos cimdus ar apakšdelma aizsargiem) – lai nesavainotu rokas un jau iegūtie savainojumi nenonāktu tiešā saskarē ar apstrādātajiem stādiem, kas varētu radīt nevēlamu kairinājumu. Jānodrošina, ka cimds kopā ar apģērbu (piemēram darba jaku) nodrošina to, ka kaila āda darba procesā nesaskaras ar apstrādāto stādu.

Nestrādāt bez aizsargapģērba!

Pirms ēšanas, dzeršanas vai smēķēšanas, stādīšanas darbu starplaikā, nepieciešams ar ūdeni noskalot rokas. Citādi iespējamās dažādas alergiskas reakcijas, īpaši jutīgākiem cilvēkiem, jo sīkas insekticīdu daļiņas no stādiem caur cimdus var nonākt uz rokām, bet pēc tam nokļūt mutē vai uz cigaretēm. Uz cigaretēm nonākušās insekticīda daļiņas smēķējot sadeg, bet ieelpotie dūmi var izraisīt neparedzamu kairinājumu. Tātad – esiet uzmanīgi!

Minimālās prasības darba aizsardzībā

- Mežsaimniecībā nodarbinātā apliecība kurā ir:
 - vārds, uzvārds,
 - personas kods vai Latvijā nodarbinātiem ārzemniekiem- darba atļaujas numurs,
 - fotogrāfija vai digitāls attēls,
 - darba līguma noslēgšanas datums un numurs,
 - darba devēja nosaukums (firma) un reģistrācijas numurs vai darba devēja vārds, uzvārds un personas kods, ja darba devējs ir fiziska persona un darba devēja paraksts,

Darbu izpildes vietā jābūt apliecības oriģinālam.

- Nodarbinātajam jābūt nodrošinātam ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem atbilstoši veicamajam darbam:
 - aizsargapavi;
 - aizsargcimdi;
 - darba apģērbs (aizsargapģērbs).

- Darba vietā jābūt nodarbinātajiem pieejamam pirmās palīdzības komplektam (aptieciņai).
- Darba vietā jābūt nodarbinātajam pieejamiem saziņas līdzekļiem (telefonam), lai ārkārtas situācijā varētu saņemt palīdzību.
- Darba aprīkojuma atbilstība (stādāmais stobrs, lāpsta):
 - darba aprīkojumam ir visas nepieciešamās drošības ierīces un tas tiek izmantots atbilstoši ražotāja instrukcijām;
 - roku darbarīkiem (lāpsta, stādāmais stobrs u.c.) nav plaisu, skabargu, un koka (vai plastmasas) daļas ir labi savienotas ar metāla daļām.
- Ugunsdrošības prasības:
 - nodarbinātie ievēro ugunsdrošības prasības (smēķēšana, ugunsķuru kurināšana).